



BIBLIOTECA

PENTRU TOȚI

GOETHE

Dragoste cu toane

Pastora'ă într'un act, în versuri

Traducere de

St. O. Iosif



EDITURA

Librăriei «UNIVERS

București, Ca

EDITURA LIBRARIEI
ALCALAY & CO
BUCUREȘTI

LEA

6

Mihail Eminescu este cel mai de seamă poet al Românilor. Nimeni, deloc, încoace n'a scris poeme de-o mai genială viziune.

Mihail Eminescu este singura mândrie a țării noastre. El este steagul românesc cel mai avansat, câștigat de românii în câmpul bătăliei culturale europene.

Gloria lui Eminescu se resplândește asupra țării întregi și este o garanție a oricui vorbește această limbă, să'l citească, să'l pătrundă și să'l iubească.

GG4

81/864

BIBLIOTECA PENTRU TOTI

No. 884.

GOETHE



Dragoste cu toane

— Pastorală într'un act, în versuri —

Traducere de ST. O. IOSIF



922100E

BUCUREȘTI

EDITURA LIBRĂRIEI „UNIVERSALA“ ALCALAY et Co.

Calea Victoriei

No. 27
Consiliul Județean Cluj
Biblioteca Județeană
„Octavian Goga”

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI

NO. 34

GOETHE

**„Biblioteca pentru toți“ a răspândit în țara
noastră peste 12.000.000 de volume.**

LIBRĂRIE ȘI ÎMPRIMERIE

LIBRĂRIE ȘI ÎMPRIMERIE

c. 1577. — Imprimeria Fund. Cult. „Principele Carol“.

PERSOANELE:

EGLEA.

AMINA.

ERIDON.

LAMON

SCENA I

Amina și **Eglea** șed într'o parte a scenei și impletesc cununi. **Lamon** vine și aduce un coșuleț cu flori.

LAMON (*punând jos coșulețul*)

Aici sunt flori.

EGLEA

Prea bine.

LAMON

Sunt mândre, nu-i așa

A ta-i garoafa.

EGLEA

Ruĵa!

LAMON

Ba nu, drăguța mea!
 Minunea verii astăzi Aminei i se cade;
 In păru-i negru ruja nespus de bine-i șade.

EGLEA

Și crezi că e cu cale și e frumos ce faci?

LAMON

Ti-s drag de-atâta vreme, și nu te mai împaci
 Cu firea mea? Că singur ți-s drag, o știu eu bine
 Și inima îmi bate — o știu, doar pentru tine.
 Dar poate vrei ca pururi să-ți fiu un rob plecat
 Și dacă-mi par frumoase și altele-i păcat?
 Eu nu mă tem a-ți spune: Drăguță e cutare,
 Sau ce frumoasă-i alta! Să mint nu sunt în
 [stare,
 Nici să mă supăr...

EGLEA

Bine, nici eu; ne-am înțeles.
 Greșim doar deopotrivă. De vorbă stau ades
 Zâmbind, cu unul-altul, iar câtor păstorite,
 Când eu nu sunt de față, le spui tu că-s zeite.
 Dar inima e una și șaga este șagă.
 Ușurătatea noastră chiar și mai strâns ne leagă.

Nu cred că gelozia ne-ar prinde de minune.

(către *Amina*)

Zâmbești la vorba noastră — ce crezi de noi,

[tu? Spune!

AMINA

Nu m_ult.

EGLEA

Destul, iubito, spre a simți ce bine

O ducem noi, și traiul ce-amar e pentru tine.

AMINA

Cum asta?

EGLEA

Cum? In vreme ce noi, glumind mereu,

Gonim somnoroșia lui Amor, micul zeu,

Tu, biata, tremuri toată când dragul tău te

[vede:

Un om mai îndărătnici nici c'am văzut, mă

[crede.

Socoți că te iubește. Ei ași! Nici n'are aface!

Te vede-așa supusă, tiranul, și îi place

Să-și chinuiască prada.

AMINA

Ah, și el mi-e supus...

EGLEA

Spre a-ți vorbi pe urmă mai dârz și mai de sus.
 Cum? Orișice privire din ochii lui s'o furi?
 Puterea ce natura ne-o dă 'n căutături
 Spre-a fermeca bărbații și-ai face blânzi ca mieii,
 Cea mai neprețuită din armele femeii
 I-ai dat-o 'n dar, și-acuma te simți prea fericită,
 Când e în toane bune. Cu fruntea încrețită,
 De parcă tot îi plouă și-i ninge, ți s'arată
 Și-abia cu rugii, săruturi și nu arar cu plânsul
 De-l îmbunezi. Acesta aidoma e dânsul
 Și veșnic plin de ciudă, cu fața supărată!

AMINA

Tu nu-l cunoști, Egleo, că nu ți-e drag ca mie.
 Nu încăpățânarea îl face-așa să fie;
 Sunt toane de 'ntristare ce-l prind adese cri
 Și ne 'nnorează cele mai mândre sărbători;
 Ci tot sunt mulțumită când, de-l desmierd o
 leacă,
 Ii trece supărarea pe loc și iar să 'mpacă.

EGLEA

De-atâta mulțumire mai bine-ai fi cruțată!
 Ci, spune! Ce plăcere îți iartă el vreodată?
 Cum tremurai de poftă, când se vorbea de joc.
 Dar domnul face mutre și tu nu joci de loc.

In prada veseliei nici vorbă-i să te lași
 Când e gelos de iarba pe care-o pleci sub pași,
 Gelos de-o păsărică, fiindcă ții la ea.
 Cum ar răbda când altul s'apropie, te ia
 Și, în vârtej, cu brațul mijlocul ți-l supune,
 Ținându-te la pieptu-i și vorbe dulci îți spune?

AMINA

Nu fii nici tu nedreaptă, căci uite, m'a lăsat
 Cu voi să fac serbarea, fiindcă l-am rugat.

EGLEA

Vezi, asta nu-i a bună.

AMINA

Cum?

EGLEA

El de ce nu vine?

AMINA

Nu prețuește danțul.

EGLEA

Zi că-i hain, mai bine!

Cum vii spre el voioasă, l-auzi numai ce-ți spune:
 Ați petrecut, îmi pare, grozav.—Da.—De
 [minune!
 Și ce jucarăți?—Gajuri!—Hm! Damöt nu lipsea?
 Și — ați dansat? — Firește! — Frumos, pe
 [legea mea!
 Juca drăguț, de sigur? Răsplata și-a luat-o?

AMINA (*zâmbind*)

Ah!

EGLEA

Râzi?

AMINA

Da, rând, căci bine îl mai imiți, surato!
 Flori!

LAMON

Iată! Pe sprânceană!

AMINA

Dar tot sunt măgulită,
 Că ori și ce privire a mea e pismuită.
 Eu văd din pism'aceasta ce mult mă are dragă
 Și-atunci îmi uit îndată de-obida mea 'ntreagă.

EGLEA

În ochii mei, copilă, ești vrednică de jale!

Tu îți iubești robia: sunt lanțurile tale
Și vrei să crezi că-i cântec...

AMINA

Ca să-mi înod cupuna
Aș vrea o cordeluță..

• EGLEA (*către Lamon*)

Tu îmi furaseși una.
De la Maial, ții mîinte, de mine câștigată?

LAMON

Merg s'o aduc!

EGLEA

Prea bine; dar să te 'ntoreci îndată!

SCENA II

Eglea, Amina

AMINA

La darurile tale, cum văd, el nu prea ține.

EGLEA

Accasta mă cam pune pe gânduri și pe mine.
Ia prea puțin în samă nimicurile-acele
Ce inima ne-o 'ncântă, oricât de mici sunt ele.
Dar, scumpa mea, mă crede, e mai puțin amară
Iubirea nu prea multă, ca cea din cale-afară,
Credința-mi place, însă atunci când se îmbină
Deplina siguranță cu liniștea deplină.

AMINA

Ah, dragă! Ce tezaur e-o inimă duiioasă!
Ades el mă 'ntristează, dar vezi, și lui îi pasă
Când sufăr, și dojana-i, când văd că 'ntrece
[gluma.

E de ajuns o vorbă să-i spun, o vorbă numa,
 Indată el e altul, mânia i se stânge;
 Ba, când plângând mă vede, și el pornește-a
 |plânge,
 Imi cade la picioare și ca să-l iert mă roagă!

EGLEA

Și-l ierți?

AMINA

In totdeauna!

EGLEA

Și-i traiu-acesta, dragă?
 Când te rănește 'n suflet, și-l ierți așa, îndată?
 Să faci atâtea jertfe, și 'n veci nici o răsplată?

AMINA

Nu poți să-l schimbi, și pace!

EGLEA

Să-l schimbi? Să-l îndreptezi
 Nu-i nici o greutate.

AMINA

Crezi oare?

EGLEA

Stai, să vezi.

Necazul tău cel mare ca și odihna sa
Iși iau izvor..

AMINA

De unde?

EGLEA

Din gingășia ta!

AMINA

Credeam că prin aceasta am să-i câștig iubirea!

EGLEA

Te 'nșeli; fii rea și aspră, să-l vezi că-și schimbă
[firea!

Incearcă doar odată să-i dai puține friguri:

Bărbații vor să lupte, nu vor să fie siguri.

Când Eridon dorește să stea un ceas cu tine,

Indată reușește, o știe el prea bine.

Nici de rivali nu -i pasă, căci de asemeni știe:

Oricât i-ai fi de dragă, mai mult ți-e drag el ție.

Nemăsurat de mare-i norocul său, și, iacă,

Necazuri dacă n'are, vrea cu-orice preț să-și

[facă

El vede cât de tare l-ai îndrăgit, Amină,
Și vina ta e numai că nu ai nici o vină.
Intâmpină-l să creadă că n'ai de el nevoie,
Intâiu o să turbeze, dar o să-ți intre 'n voie
Curând, și o privire atunci îl va 'ncânta
Cu mult mai mult ca astăzi o sărutare-a ta!
Fă-l ca să-ți ducă frica, și ai să-l fericеști!

AMINA

Da, toate-s bune, însă ușor e să vorbești;
Curajul îmi lipsește...

EGLEA

Vrei poate ca plocon
Să-ți pice-atuncea totul.. Privește!

AMINA

Eridon!

EGLEA

Da, el e. Biată fată! El vine, tu-l aștepti
Săltând de bucurie. De vrei chiar să-l îndrepti,
Privește-l și-l ascultă mai rece, și va fi...

AMINA

O, lasă-mă! Amina nu știe-așa iubi!

SCENA III

Eridon vine încet, cu brațele încrucișate. **Amina** se scoală și aleargă întru întâmpinarea lui. **Eglea** rămâne jos, în ocupația ei.

AMINA (apucându-i mâna).

Scump Eridon!

ERIDON (îi sărută mâna).

Copilă!

EGLEA (aparte).

Ah!

AMINA

Ce drăguț buchet!

Din mâna cui, iubite?

ERIDON

Nu e nici un secret:

Din mâna dragei mele!

AMINA

Cum? — Ah, sunt tot acele?
De ieri, așa păstrate?

ERIDON

E semn că țiiu la ele.
Dar ale mele unde-s?..

AMINA

Am împletit cununi
Spre-a merge la serbare.

ERIDON

O! Ai să faci minuni,
Trezind necaz în fete și dor aprins în sânul
Atâtor fanți!

EGLEA

Fii vesel, că tu rămâi stăpânul
Acelei după care așa de mulți oftează.

ERIDON

N'am nici o bucurie: prea mulți mă 'nvidiază.

EGLEA

Și totuși cine este mai norocos ca tine?

ERIDON (*către Amina*).

Mai spune-mi de serbare; de sigur Damöt vine?

EGLEA (*tăindu-i vorba*).

Nu poate să lipsească chiar astăzi, se 'nțelege.

ERIDON (*Aminei*).

La danț pe cine oare, iubito, vei alege?

(*Amina tace, el se întoarce către Eglea*)

O dă-il tu pe-acela ce 'n taină și-l dorește!

AMINA

Iubite, n'o să poată, căci Eridon lipsește.

EGLEA

Nu, Eridon, ascultă, fii om de omenie!

Ce chinuești pe-Amina cu oarba ta mânie?

De crezi că ea te 'nșeală, de ce n'o părăsești?

Iată dată nu, ei bine, n'ai drept s'o chinuești!

ERIDON

N'o chinuesc..

EGLEA

Cum? Oare ce simte biata fată,

Când ori ce bucurie, cât de nevinovată,
Tu din senin i-o tulburi și-o bănuiești mereu?

ERIDON

Poți tu să mă asiguri că mă iubește?

AMINA

Eu

Nu te iubesc? Eu? Doamne!

ERIDON

Nu-i sigur, o repet:

Cui i-a furat și Damon deunăzi un buchet?
Și cui imberbul Triyrsis îi dete-o panglicuță?

AMINA

Vai, Eridon!

ERIDON

Așa e că n'ai fost tu, drăguță?
L-ai răsplătit încalea? O, da, știi să săruți!

AMINA

Iubite, știi povestea, și tutuși nu mă cruți?

EGLEA

O taci! Nu vrea să știe! I-ai spus de-atunci
 [ce-a fost
 Și s'a 'mpăcat și totuși s'a plâns iar făr' de rost.
 La ce bun? Ii vei spune din nou și o să-și
 [ceară
 Iertare azi, ca mâine să îi năzare iară.

ERIDON

Și poate cu dreptate!

AMINA

Vai, spui aceasta tu?
 Amina să te 'nșele? Crezi tu, aeve?

ERIDON

Nu!

Nu pot să cred, și totuși...

AMINA

O, spune când ți-am dat
 Prilej de bănuială?

ERIDON

Nu e lucru curat!

AMINA

Când ți-am călcat credința? Când ți-a greșit
 [Amina?
 Când? Unde?

ERIDON

Niciodată! Chiar asta-i, vezi, pricina
 Amărăciunii mele de ieri ca și de-acuma,
 Că n'ai greșit cu voia, din ușurință numa,
 Că ceeace m'atrage, pe tine nu te 'ncântă,
 Și prea puțin ții seama de tot ce mă frământă!

EGLEA

Bun! De-i așa Amina ce rău îți face ție?

ERIDON

Mi-a pus și ea 'ntrebarea. Imi face rău, ea știe!

EGLEA

Știi că ea nu permite prea mult?

ERIDON

Puțin, o, da!
 Spre-a da de bănuială, prea mult spre a nu da.

EGLEA

Nu vezi cum te iubește cu dragoste naivă?

ERIDON

Și jocul, veselia și gluma de-opotrivă!

EGLEA

Dar cui nu-i plac acestea, iubească pe bunica!

AMINA

Eglee, taci! O lasă, iubite, — nu-i nimica!
Întreabă pe prieteni ce des te-am pomenit
În lipsa ta, când alții glumeau neconținut;
De câte ori pe gânduri cădeam fără de veste
Și întrebam eu, jale: Eridon unde este?
De nu mă crezi, vin astăzi, și vei vedea tu, lasă
De-ți este-ori ba Amina iubită credincioasă.
N'am să te las o clipă, cu tine joc și hora
Și tu vei fi alesul naintea tuturor!
În dac'a mea purtare ți-a da vre-o bănuială...

ERIDON

Iubirea nu-i iubire, când e de porunceală!

EGLEA

Spre cinești ta curg lacrimi le vezi?—

[nevinovate!

Nu te credeam în stare de-atâta răutate!
 Nemulțumirea-ți oarbă, ce margini nu cunoaște,
 Și-ori cât de 'năbușită, mai lacomă renaște,
 Mândria ce te face să nu poți suferi.
 Ca draga ta să aibă și alte bucurii,
 Stăpâne sunt cu schimbul și 'ntore orice măsură
 În inima-ți haină și vrednică de ură!
 Iubirea ei te lasă, ca și durerea-i, rece!
 Eu țiiu la ea. De-acuma nimic nu ți se trece!
 Din calea ta să fugă ori cât de greu îi vine,
 Mai greu e să iubească pe-un om cumplit ca
 [tine!

AMINA (*sieși*)

Ah, inimă sărmană, de ce ți-e drag prea tare!

ERIDON (*rămâe o clipă liniștit
 apoi se apropie sfios de Amina și-i apucă mâna*).

Amină, dulce înger! Mai pot spera iertare?

AMINA

Ah, n'ai avut adesea dovezi destule oare?

ERIDON

O suflet bun și nobil mă lasă la picioare...

AMINA

Ridică-te, iubite!

EGLEA

Puține vorbe-ajung!

Simțirea prea pornită nu ține îndelung.

ERIDON

Iubirea, adorarea, ce-o simt, acea pornire...

EGLEA

Să fie mai domoală, ar fi o fericire!

Ați duce lume albă și voi de-aci 'nainte...

ERIDON

Mai iartă-mi astă dată! De-acum oiu fi

[cuminte...

AMINA

Mergi, Eridon, culege-mi vre-o două flori mai

[bine.

M'or face mai frumoasă, știind că-s dela tine.

ERIDON

Dar ruja

AMINA

Dela Lamon al ei am căpătat-o.
Imi stă frumos.

ERIDON (*atins*)

Desigur

AMINA

Ti-o dau, iubite, iat-o!
Să nu te superi numai!

ERIDON (*o ia și-i sărută mâna*)

Ti-aduc și flori îndată!

SCENA IV

Amina, Egilea, apoi Lamon.

EGLEA

N'o scoți așa la capăt, sărmană, bună fată!
Pe zi ce merge crește flămândul său arțag:
Ia seama, pân' la urmă îți ia tot ce ți-e drag.

AMINA

Frumos! Cum se cunoaște c'abia ești la 'nceput!
Așa-iîntâiu iubirea; stăm zile 'ntregi de-a rândul
Și-un gând de-avem, la dânsul ne sboară
[veșnic gândul;
Iar de ne cade 'n mână și yre-un roman și 'n el
Citim de oare care cum a rămas fidel,
Ce mare în primejdii s'a arătat cutare,
Cum l-a 'ndârjit în luptă iubirea lui cea mare,
Apoi ne pierdem capul de tot și ne încinge
Un dor de-a fi asemeni, de-a suferi și-a 'nvinge:
O carte 'ncântă lesne o inimă de fată,

Si mai ales atuncea când e amorezată.
Si astfel iubim o vreme, până' ce târziu
[n'ntelegem
Că din atâtea visuri cu prea puțin ne-alegem...

AMINA

Nu-i cazul meu!

EGLEA

De, dragă, povestea e celebră...
Ades bolnavul spune: Dar, doctore, n'am febră!
Si cine-l crede? Nimeni! Ori cât ar zice nu,
Ia totuși doctoria. Așa o pați și tu!

AMINA

De-ași fi copil, ar merge; ca să vorbești așa; —
Sunt eu copil?

EGLEA

Dar, bine, iubeste...

AMINA

Tu nu?

EGLEA

Da...

Iubește-așa ca mine. Alină vijelia
 Ce bântuie asupra-ți! Cu toată gingășia
 Poți să iubești, și totuși să ai în suflet pace...
 Nu?...

LAMON

Iată cordeluța!

AMINA

Ce mândră-i!

EGLEA

Cum se face

C'ai zăbovit atâta?

LAMON

Să vezi ce s'a 'ntâmplat.
 Treceam pe la colină, când Chloris m'a strigat
 Și-mi dete pălăria să i-o gătesc îndată
 Cu flori.

EGLEA

Și 'n schimb?

LAMON

Nimica. Doar s'a lăsat pupată.
De dragul unei fete în vânt ori cât te dai,
Mai mult ca o guriță nu poți în schimb să ai.

AMINA

(arată Eglei cununa cu cordeaua)

E bine-așa?

EGLEA

Da, dă-mi-o!

(Anină Aminei cununa, astfel că îi cade corde-
luța pe umărul drept. In acelaș timp vorbește
cu Lamon).

Să fim voioși, nu șagă!

LAMON

Acu-i de traiu! Să știți voi, nu-i bucuria
['ntreagă,
Când iei prea multe, 'n seamă și tot te 'ntrebi
[cu frică
De fapta ta iubitul sau lumea ce-o să zică?

EGLEA

Că bine zici!

LAMON

Nici vorbă! In ciuda tuturor...

EGLEA

Amină, stai! (*Amina se așează, Eglea îi prinde flori în păr, pe când continuă a vorbi.*)

Dă-mi, Lamon, gurița de la Chlora.

LAMON (*o sărută*)

Indată, cu plăcere!

AMINA

Că nostimi mai sunteți!

EGLEA

Pe Eridon tot astfel nu poți tu să-l înveți?

AMINA

Nici vorbă, n'are voie să pupe alte fete...

LAMON

Dar ruja unde-mi este?..

EGLEA

Lui Eridon i-o dete

Spre-a-l îmblânzi...

AMINA

De teamă că iar o să mă certe.

LAMON

Da, iartă-i tot, și dânsul, la rândul lui, să-ți
lierte;
Vă faceți zile-amare cum văd, pe întrecute!

EGLEA (*făcând un semn precum
că a isprăvit cu găteala părului*).

Așa!

LAMON

E de minune!

AMINA

Ah, de-ar veni mai uite

Și Eridon...

EGLEA

Amină, am să te las o clipă.

Tu stai și ți-l așteaptă. Mă voi găti în pripă.

Tu, Lamon, hai cu mine... Ne 'ntoarcem noi

lîndată!

SCENA V

Amina, apoi Eridon.

AMINA

O, câtă gingășie! Ce viață desfătăată!
Dac'ași trăi tot astfel cu Eridon al meu,
Ar fi și el mai vesel, mai fericită eu.
De nu-i dădeam asupra-mi putere-așa de mare,
Un vis ne-ar fi tot 'traiul, o dulce desfătare.
Să mă arăt mai rece! Dar n'am nici o

['ndrăzneală!

Mânia lui s'aprinde văzând a mea răceală.
Gândind, și mă cutremur! Il știu eu pe de rost!
Ce greu e rolu-acesta: cum o să-l joc de prost!
Dar dacă vei ajunge, răceală arătându-i,
Precum te biruește, să-l biruești la rându-i?
Azi am prilej, și trebui să fiu cu 'ndemânare
De la 'nceput — El yine! O inimă, fii tare!

ERIDON (*i-aduce flori*)

Nu sunt așa frumoase, iubita mea, yezi bine,
Că le-am cules în pripă.

AMINA

Destul, sunt dela tine.

ERIDON

Nu sunt așa invoalte ca rujele acele
Ce ți le smulse Damon.

AMINA (*le prinde la piept*)

Mi-s dragi, oricum sunt ele.
Le-am prins la locul unde stăpân ești numai tu.

ERIDON

Sunt oare 'n bună pază?

AMINA

Crezi poate altfel?

ERIDON

Nu...
Nu cred nimic și totuși... eu vă cunosc pe voi,
Când muzica răsună și jocul e în toi,

In larm' amețitoare prea lesne uită unii
 Porunca datoriei și glasul nțelepciunii.
 Vei fi gândind la mine, ades, fără 'ndoială,
 Dar tot nu ai tăria să 'nfrângi acea 'ndrăzneală,
 Pe care tineretul și-o va lua îndată,
 Chiar numai dacă 'n treacă i-ar da prilej
 [fată.
 Mândria lor deșartă prea lesne ia de bună
 O vorbă spusă 'n glumă.

AMINA

Destul, că e minciună!
 În juru-mi dacă roiul de-adoratori se 'ndeasă,
 Tu singur ești alesul, o știi, și ce-ți mai pasă?
 Măcar să mă privească îngăduie-le-oleacă:
 Sărmanii, își fac iluzii...

ERIDON

Nu trebuie să-și facă!
 Vezi, asta mă omoară! A mea ești, da— dar
 [poate
 Că norocos ca mine și altul se socoate,
 Și, întâlnind privirea-ți, te și sărută 'n gând,
 Ba, chiar și triumfează, nemernicul, crezând
 Că mi te-a smuls...

AMINA

De-aceia iubite, hai la bal.

Sa vadă toți încalte că tu nu ai rival,
Că tu...

ERIDON

Ești prea gentilă și-ți foarte mulțumesc.
Ar fi prea mare jertfa și nu pot s'o primesc.
Un dansator ca mine e o calamitate:
Eu știu trufia voastră cui dă întâietate
La bal: celui care danțează elegant.
Spre-a vă fâli cu dânsul, nu bietului amant!

AMINA

In adevăr...

ERIDON

O, Doamne, de ce nu-mi este dat
Ca Dumnezeu cel sprinten să fiu de lăudat!
Ce răpitor s'avântă!

AMINA

O, da!

ERIDON

Și voi, cu toate...

AMINA

Il prețuim!...

ERIDON

Ba încă, vi-e drag nespus.

AMINA

Se poate!

ERIDON

Așa?.. Nelegiuire!

AMINA

Vai, dragă, ce-i cu tine?

ERIDON

Mă chinuești într'una și mai întrebii?

AMINA

Dar, bine

A cui e vina oare? O, cât ești tu de rău!

ERIDON

Sunt, da; și n'am ce face, că mor de dragul tău.
De nu mi-ai fi tu dragă, copilă adorată,

Te-aş chinui eu oare? m'aş plânge eu yreodată?
 Tot sufletul îmi arde şi inima îmi creşte,
 Când mâna ta m'atinge, când ochiu-ţi îmi
 [zâmbeşte,
 Si-mi fericese norocul atunci, — dar înţeleg
 Să nu-l împart cu nimeni, să fie-al meu întreg!

AMINA

Dar când e-al tău cu totul, mă mir că te mai
 [plângi!

ERIDON

Si totuşi tu eşti bună cu teci acei nătăngi..
 Nu, ură li se cade!..

AMINA

De ce, mă rog?

ERIDON

Aşa!

Fiindeă prea li-eşti dragă..,

AMINA

Frumos de tot!

ERIDON

O, da!

Tu nu voești să-i superi și cruți cât poți de
[mult.
Altminterea plăcerea...

AMINA

Nu pot să mai ascult.
Ne 'ndeamnă oare-amorul ca să fugim de lume?
Un suflet ce iubește pe cineva anume,
Nu poate să urască pe nici un muritor!
Eu cred, chiar din potrivă, că gingașul amor
Nu rabd' un strop de ură; la mine una, nu!

ERIDON

Femeia ușurică frumos ce-o aperi tu!
Când douăzeci de tineri osana 'n cor îi cântă,
Pe douăzeci să 'nșele — aceasta o încântă!
Azi e o zi 'nsemnată; mândria ta s'ațâță,
Căci azi vei fi slăvită de mulți ca o zeiță.
Robite-atâtea inimi să prinzi în mreajă poți
Și n'o să-ți mai ajungă privirea pentru toți.
Gândește-te, când hora nebunilor te-o 'nceinge,
Că eu sunt cel mai mare nebun!

AMINA (*sie-și*).

Vai, el învinge!
Cum n'am eu parte 'n lume de nici o bucurie!

Ce viață zălezită! Cât, vai, o să mai ție?..

(*către Eridon*).

Tu-mi schimbi în jug iubirea și gata sânt să
[mor

De-atâta tiranie, iar eu? Eu te ador!

La furiile tale ce gingaș ți-am răspuns,

Și'n toate-ți fac pe voie, și tot nu ți-e de-ajuns!

Ce n'am jertfit eu, numai să pot să-ți fiu pe
[plac?

Vrei să-ți jertfesc și balul? Ți-l dau, ca să te
[mpac!

(*Iși ia cununile din păr și de pe umăr, le aruncă cât colo și continuă cu o liniște prefăcută*).

Hai!, Eridon! Așa e că mă privești drept dragul,
Când nu-s de bal gătită? Ei, ți-a trecut artagul?
Stai mut, întorc privirea! Ești supărat?

ERIDON .*cade în genunchi*).

Amină!

Iertare! Mi-e rușine! E dragostea de vină!
O, mergi la bal.

AMINA

Nu, frate, rămân aici. (*sie-și*) Mi-ajunge!
(*lui Eridon*).

O gingașă romanță urâtul să mi-alunge.

ERIDON

Copil drăguț, ascultă!

AMINA

Nu. Du-te după flaut.

ERIDON

Tu zici. Tu vezi. Prea bine! Mă duc atunci
[să-l caut!

(pleacă).

SCENA VI

AMINA

S'arată trist și 'n taină se bucură amarnic.

Vai, toată gingășia mi-o risipesc zadarnic!

Il mișcă jertfa asta? Aș, nici prin gând să-ți
[treacă!

Mă crede doar datoare! Vai, inimă săracă,

Tu mârâi? Ce-i cu tine? Ce greu mî-apeși tu
[pieptul!

Vai, merit eu?.. De sigur! Nici să mă plâng
[n'am dreptul!

Când el nu încetează a te-amără, cum vezi,

Tu a-l iubi, nebuno, de ce nu încetezi?

Ia! Muzica începe... O, Doamne... Mor de frică.

Cum inima-mi tresaltă și 'n tălpi cum mă
[furnică!

Simt că mă fură pasul... Simt! Ah că mă
[cuprind

Nepotolite flăcări... Hai, fuga, să mă prind
 In horă! Dar zadarnic! El nu mă lasă... Vai,
 Ce acru câte-odată e al iubirii raiu!
 (*S'aruncă pe o brazdă, și plânge; când intră
 ceilalți, își șterge ochii și se ridică*).

SCENA VII

Amîna, Eglea, Lamon

EGLEA

Curând!

Curând! Alaiul trece! Amîno! Cum? Plângând?

LAMON (*ridică cununile*).

Cununile?

EGLEA

Ce-i asta? Cum, cine îndrăzni?

AMINA

Eu!

EGLEA

Tu? Nu vii?..

AMINA

O, Doamne, cum crezi că n'aș veni.
Dar dacă nu se poate?

EGLEA

Cum? Ce 'nsemnează „dacă?”
Hai, nu vorbi 'n enigme și dă mai iute-o leacă?
Sau Eridon?..

AMINA

Da! Dânsul!

EGLEA

Știam mai dinainte!
Câte-ai pățit, nebuno, și tot nu capeți minte!
Ți-ai dat cuvântul, poate, c'o să rămâi acasă
Să-ți treacă 'ntr'o oftare această zi frumoasă?
Nu mă 'ndoesc că astfel e încântat de tine!..

(După o scurtă tăcere, făcând un semn lui Lamon):

Dar cu ghirlânzi gătite îți șade mult mai bine!
Hai, pune-o asta iarăși! Și-așa bine-o așază...
Acuma ești frumoasă...

(Amina stă cu ochii plecați și se lasă în voia Eglei. Eglea face semn lui Lamon).

Dar, vai, se depărtează
Alaiul, vremea sboară...

LAMON

Hai, scumpa mea stăpână!

AMINA (*obidită*).

Piecați!..

EGLEA

Nu vii, Amino? Vrei să te iau de mână?

AMINA

(*Se uită tristă și tace*).

LAMON

Ci las'o! Zău, de ciudă nu mă mai rabdă locul.
A trebuit să-mi strice tot cheful azi. Căci jocul
Cu stânga și cu dreapta ea singură îl joacă,
Așa cum se cuvine; contam! pe ea, când, iacă,
Li dă 'n gând să nu meargă... Să nu fii mânios?
Hai repede..

EGLEA

Pierzi jocul! Un joc așa frumos!

Te plâng. Rămâi cu bine! (*Eglea vrea s'o sărute. Amina-i cade în brațe și plânge.*)

AMINA

Ah, nu mai pot răbda!

EGLEA

Plângi?

AMINA

Inima mă doare și plânge 'n mine. Da, Meng... Eridon, îmi pare că te urăsc!

EGLEA

Firește,

I s'ar cădea. Dar cine iubitul și-l urăște?

Iubește-l ca iubită, nu ca o biată roabă!

Ti-am spus odată... Haide cu noi!

LAMON

La danț de grabă!

AMINA

Și Eridon?..

EGLEA

Mergi numai! Rămân eu, fără tine,
 Și ți-l aduc eu, lasă!.. Zi, n'o să-ți pară bine!..

AMINA

Nespus!

LAMON

Atunci, de grabă, la bal, la danț, Amino!
 Nauzi cimpoiului 'n vale? Ce mândru cântă!

[Vino!

(Apucă pe Amina de mână, cântă și joacă).

EGLEA (cântă).

Și dacă iubitul îți cată ponos
 Și orice ai face, găsește pe dos
 Și 'ntr'una te muștră de ori și ce gând
 Acopere-i glasul jucând și cântând.

(Lamon o fură pe Amina cu jocul și o duce)

AMINA (*în treacăt*).

O, adă-mi-l de grabă!

EGLEA

L'adue eu, n'ai habar!

AMINA

EGLEA

AMINA

EGLEA

EGLEA (*într-o parte*)

AMINA

EGLEA

AMINA

EGLEA

SCENA VIII

Eglea. Apoi **Eridon** cu un flaut și cu note

EGLEA

O să vedem acuma. De mult doream eu doar
Prilej să-l dau pe brazdă pe păstorașul meu.
Mi se 'mplinește dorul acuma. Ți-arăt eu!
Îți pun oglinda 'n față să vezi chiar tu, acum,
Ce fel de om ești. Iată-l!..

ERIDON

Amina unde-i?

EGLEA

Cum?..

Nu știi? S'a dus cu Lamon al meu la joc, îmi
[pare,
De vale, unde cântă cimpoiul...

ERIDON (*aruncă flautul la pământ și rupe notele*).

O, trădare!

Trădare-afurisită!

EGLEA

Turbezi?

ERIDON

Cum n'ăș turba?

Am stăruit eu oare să stea acasă?.. Ba!

De ce atunci, vicleana, și-a smuls zâmbind

[cununa,

EGLEA (*pe un ton așezat*).

Să te întreb eu una:

De unde-ți ia tu dreptul de-a n'o lăsa să joace,

Când știi așa de bine ce bucurie-i face?

Crezi oare că o fată ce-și dă a ei iubire,

Nu poate-avea pe lume și altă mulțumire?

Și setea de petreceri crezi că s'a stins, îndată

Ce dragostea cuprinde o inimă de fată?

Atâtea ceasuri bune destul ea ți le 'nchină.

Stă bucuros cu tine, și 'n lipsa ta suspină.
De-aceia-i nebunie ce faci, ia seama bine;
Ea poate să iubească și danțul,—și pe tine...

ERIDON (*lasă să-i cadă brațele și se uită
în sus*).

Ah!

EGLEA

Ce dragoste se chiamă grozava ta manie
De-a-i bănui tot pasul? Nu, asta-i tiranie!
Tu vii, și 'n bał cu tine ea trebuie să șază,
Tu pleci, cu tine-odată și ea se depărtează.
Ea șovăe,—pe dată ai și 'neruntat sprinceana.
Acuma te urmează, — dar inima-i, sărmana,
Prea des și-o lasă 'n urmă.

ERIDON

In totdeauna!

922100

EGLEA

Frate,

I-auzi ce-amărăciune! Dar, fără libertate
Nu este bucurie, nimica nu te 'ncântă.
Vrea un copil să cânte; îi spune lumea: cântă!
Atunci pe loc își pierde tot cumpătul—și tace.
Dă-i libertate-Aminei, căci altfel, de-i vei face
Mereu amară viața, se poate întâmpla
Să te urască fata...

ERIDON

Să mă urască, ea!

EGLEA

Precum ți se cuvine! De-aceia te alină
Și caută-ți norocul în dragoste senină;
Las'inimii în voie fireasca ei bătae,
De yrei să nu înăbuși a dragostei văpae;
Poți ști de-o păsărică închisă 'n colivie
De-ți este credincioasă?

ERIDON

Nu.

EGLEA

Dar când ea, e zglobie,
Din' cracă 'n cracă sboară, pe dealuri și în lunci
Și iar îți vine-acasă?

ERIDON

Nici vorbă, știu atunci!

EGLEA

Nu simți tu bucurie, când vezi ce drag te are
Gângania cea mică, și că mai bine-i pare
Să stea la tine 'n casă, de cât în libertate,
Și când drăguța-ți vine — și sânul i se sbate
De danț—vrând să te vadă; și ochii-i stau
[să-ți spună,
Că nu-i tihnește jocul și nu-i cu voie bună,
Când tu, neprețuitul, tu, singurul, lipsești.
Când vezi cum ți se jură că drag nespus îi ești,
Că dulcea-ți sărutare e mai de prețuit
Ca mii de baluri, spune: nu ești de pismuit?

ERIDON (*mişcat*).

Egleo!

EGLEA

Te gândește că zeii se răzbună
Pe cel ce nu-și cunoaște ursita lui cea bună:
Fii vesel, drag prieten! Să nu te-ajungă focul
Atâtor lacrimi plânse...

ERIDON

De nu m'ar arde locul
Când văd că unu-o prinde de mână, altu i cată
In ochi, și ea se lasă de-al treilea furată,
Doar cât gândesc, și-mi vine să mor de
[supărare!

EGLEA

Ei, las'o mai cu 'ncetul! Doar nu-i vre-un lucru
[mare,
Nici chiar o sărutare cel mare lucru nu-i!

ERIDON

Nici chiar o sărutare? Am înțeles ce spui?

EGLEA

Doar numai când și 'n suflet o simți adânc și
 [tare,
 Dă de gândit.—Dar spune-mi, vrei tu să dai
 [iertare?..
 Că dacă-i porți mânie, o 'ndurerezi amar!

ERIDON

Prietenă!

EGLEA (*lingușitoare*).

Ascultă și iart'o așa dar..

Tu ești și bun... Adio! (*i-apucă mâna*)

Ai fierbințeală mare!

ERIDON

Imi fierbe 'n vine..

EGLEA

Încă? Destul... I-am dat iertare...

Alerg la ea acuma... Mă 'ntreabă speriată...

Eu-i spun... E bun... iar dânsa se 'nseninează

['ndată,

Ba chiar acuma te-are mai drag ca mai naînte.

(*Il ocheste cu simțire*)

Abia se sparge hora, te cată, ține minte,
 Și chiar prin căutare sporește-a ei iubire.

(*Eglea se preface tot mai tandră, se reazemă pe umărul lui. El îi apucă mâna și i-o sărută*).

Și, în sfârșit, te vede. O, câtă fericire!
Cuprinde-o strâns în brațe și simte-ți tot
[norocul!

Pe-o fată 'ntotdeauna o 'nviorează jocul;
Obraji-i ard, gurița-i zâmbind, mai viu respiră,
Șuvițele desprinse în goană, se resfiră
Pe sânii ce se mișcă; și-o vrajă înmiită
Ii împresoară trupul când sboară 'n danț
[uimită.

Tot sângele-i svâcnește și 'n leagănul plutirii
Mai vii cresc parcă toate puterile simțirii.
*(Ea afectează o gingașe uimire și cade la piep-
tul lui; el o înlănțue cu brațul).*

Plăcerea asta oare nu e neasemănată?
Tu nu te duci la baluri, și n'o simți niciodată.

ERIDON

La pieptul tău, Eglee, o simt acum întreagă!
*(Ia pe Eglea pe după gât, 'o sărută, ea se lasă.
Apoi face câțiva pași înapoi și întreabă cu
un ton ștregăresc).*

Crezi tu oare 'n iubire?

EGLEA

Ti-e dragă ție-Amina?

ERIDON

Ca sufletul de dragă!

EGLEA

Și mă săruți pe mine? O, dar așteaptă numa,
O să plătești tu asta, că s'a trecut cu gluma!
Tu, om fără credință!

ERIDON

Cum? crezi că eu..

EGLEA

Vezi bine!

M'ai sărutat, ce-i dreptul, așa cum se cuvine...
Și eu sunt mulțămită... Dar ție—să nu minți —
Gurița mea îți place?.. Cred; buzele-ți fierbinți
Cereau mai multe... Doamne! De-ar fi văzut
[Amîna!

ERIDON

Și-apoi!

EGLEA

Faci pe grozavul! Dar greu te-apasă vina!

ERIDON

Da, zău, ar face gură! De-aceia nu mă spune!
Te-am sărutat o leacă... Ei și? Nu-i vre-o
[minune

Ori cât de dulce știe Amina săruta,
Nu pot găsi dulceață și 'n sărutarea ta?

EGLEA

Intreab'o chiar pe dânsa...

— SCENA DIN URMA —

Amina, Eglea, Eridon

ERIDON

Ah!

AMINA

Unde-i, unde este?

Scump Eridon! Eglea m'a 'mpins fără de veste
Să-mi cale cuvântul...Iartă! Imi pare-așa de rău!

EGLEA

Prietenă, n'ai grije; e-al tău ca și 'nainte!
 În fond el e statornic și bun cu-adevărat.

AMINA

Și tot --

EGLEA

Da, ai dreptate, — și tot m'a sărutat!
 Eu știu ce-a fost, de-aceea îl poți ierta ușor.
 Vezi cum se pocăește!

ERIDON (*cade în genunchi*).

Amino! Scump odor!
 E-atâta de șireată! Ea singură-i de vină.
 Eram așa de aproape de gura ei, Amină!
 Dar înțelegi prea bine: un gust așa de mic
 Nu va putea să-mi scadă din dragoste nimic...

EGLEA

Amină, hai, sărută-l: îl vezi cuminte ce-i!

(cătref Eridon)

Un gust nu-ți scade-amorul, nu-l scade nici
[pe-al ei:

Așa, iubit prieten! Ți-ai dat chiar tu sentința!
Nici danțul ei nu 'nsamnă că și-a căleat
[credința!

(imitându-l)

Și când un tânăr mâna i-o strânge, altu-i cată
In ochi, iar ea se lasă de-al treilea furată,
Nici asta, vezi prea bine nu 'nseamnă lucru
[mare...

Sper ca de-aici 'nnainte să-ți schimbi a ta
[purtare

Și vii cu noi, la horă.

AMINA

Da, vino!

ERIDON

N'am ce face!

O mică sărutare m'a cumințit — și pace!

EGLEA (cătref Amina)

Tu iartă-ne, copilă, azi sărutarea asta!
Dar de-o să mai încerce a-ți arunca năpasta,
Tu pomeneste-i numai de sărutare, dragă,
Să vezi cum se 'mblânzește.

(către public)

Geloși din lumea 'ntreagă,
Cari chinuiți vre-o fată, gândiți-vă la voi
Întâiu, — și-aveți curajul să osândiți apoi!

Consiliul Județean Cluj
Biblioteca Județeană
"Octavian Goga"

ACADEMIA R. P. R.
FILIALA CLUJ
BIBLIOTECA
Nr. 1540/1956

Ce este arta

Ce este arta s'ar cuveni să știe or care om, care s'ar supăra dacă i-ai spune că nu e artă. Artă a început să dobândească la noi tot mai multă însemnătate. A început să se știe, că o țară poate pieri, dar că arta acelei țări și acelu neam, creiată de oameni de geniu, nu va pieri.

Aproape tot timpul anului sânt în București expoziții peste expoziții de pictură. Muzeul Simu ar face cinste orcărui oraș din țară. Monumentele se înmulțesc pe piețele publice. Este nevoie să știm toți ce este artă, dintr'un izvor sigur, dela o competență. În „Biblioteca pentru toți” sânt două cărți cari cu totul fac o singură operă, cărți în care se vorbește frumos și pe înțelesul tuturor, dar nu vulgar, ce este *Arta*.

Fără pedanterie, plăcut, cu înlesnire, ni se arată, cu modele eterne, din timpii cei mai depărtați până în zilele noastre, cu 42 de ilustrații, arta cea mare, biruitoarea morții.

Autorii, **Pécaut** și **Baude**, merită slava noastră a tuturor. (Numerele 50 și 56).